

Oproep – let op de Brakwaterstrandschelp

Jaap de Boer & Harrie Bosma

In *Twirre 30 (1)* werd verslag gedaan van een inventarisatie in de jaren 2015-2017 van de bijzondere brakwaterfauna van Harlingen (De Boer *et al.* 2020). Eén van de meest bijzondere vondsten was die van juveniele dieren en klepjes van de Brakwaterstrandschelp (*Rangia cuneata*). Dit was de eerste melding van deze exoot in Fryslân. En zoals verwacht, was het de voorbode van veel meer. Begin februari van dit jaar werden bij Harlingen vele kleppen van de Brakwaterstrandschelp gevonden op de oever van een geschoonde sloot. Inventarisaties in februari, maart en april leverden vondsten op in Harlingen, Herbayum, Franeker en Dronryp. De vondstlocaties hebben alle een verbinding met het Van Harinxmakanaal. Dit is logisch, omdat de Brakwaterstrandschelp voor zijn voortplanting afhankelijk is van brak water. Volgroeien kan hij in volledig zoet water.

Figuur 1. Binnen- en buitenzijde van de Brakwaterstrandschelp. Het slot is duidelijk zichtbaar in de rechter foto, Ried 2 februari 2021 (foto Abel de Boer).

De Brakwaterstrandschelp

(*Brakwetterstrânskulp*)

De Brakwaterstrandschelp is nieuw en opvallend anders dan de gebruikelijke tweekleppigen in ons zoete water. De kleppen zijn bol, dik en zwaar. De gladde schelp heeft een licht gekromde top en duidelijke groeilijnen (maar geen ribbels). Het slot (binnen in de schelp, onder de top) is zeer goed ontwikkeld en zeer kenmerkend. De schelp is crèmewit met een geelgrijze opperhuid, maar als ze net uit de modder komen zijn ze vaak bijna zwart. De grootste exemplaren die we in Fryslân tot nu vonden waren ruim 6 cm.

Verwarring ligt het meest voor de hand met de Bolle stroommossel, de Schildersmossel en de Aziatische korfmossel. De eerste twee soorten zijn duidelijk langer. De derde soort (een andere exoot die sterk in opkomst is in Fryslân) kenmerkt zich door een concentrische ribbelstructuur. Geen van deze drie soorten heeft een gekromde top. Tenslotte is verwarring mogelijk met oude zeeschelpen die vooral in het kleigebied vaak gevonden worden in sloten en op het land, zoals het Nonnetje, de Halfgeknotte strandschelp en de Platte slijkgaper. Ook in vergelijking met die soorten is de kromme top van de Brakwaterstrandschelp één van de duidelijkste onderscheidende kenmerken.

Oproep

In het volgende nummer van *Twirre* schrijven we meer over de opkomst van deze soort in Fryslân. Omdat we graag zoveel mogelijk waarnemingen willen meenemen in ons verhaal, vragen we de medewerking van *Twirre*lezers. Mocht u in het veld (bijv. op een slootkant, of in het schepnet) de Brakwaterstrandschelp tegenkomen, wilt u dit dan melden bij één van de auteurs van deze oproep, en/of melden op www.waarneming.nl?

Literatuur

Boer, J. de, F. Bennema, W. Kuijper & S van Leeuwen, 2020. Knotsslakken, pokken, palingbrood en meer; brakke avonturen in Harlingen. – *Twirre 30 (1)*: 22-30.

Jaap de Boer
Kerklaan 30-E
9751 NN Haren
j.h.de.boer@kpnmail.nl

Harrie Bosma
Meyerweg 128
8456 HG De Knipe
lutra128@gmail.com